
Aktywna gmina.

Aktywna społeczność.

Budujmy partnerstwa na poziomie lokalnym.

FUNDACJA ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO REALIZUJE PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK, KTÓRY MA UŁATWIĆ POLSKIM BIBLIOTEKOM PUBLICZNYM DOSTĘP DO KOMPUTERÓW, INTERNETU I SZKOLEŃ. PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK W POLSCE JEST WSPÓLNYM PRZEDSIĘWZIĘCIEM FUNDACJI BILLA I MELINDY GATES ORAZ POLSKO-AMERYKAŃSKIEJ FUNDACJI WOLNOŚCI.

program
rozwoju
bibliotek

Urząd gminy, szkoła, biblioteka, dom kultury, koło gospodyń wiejskich, Ochotnicza Straż Pożarna – **bliska współpraca tych i innych instytucji działających w środowisku lokalnym jest konieczna w nowoczesnie zarządzanej gminie.** Dlatego zapraszamy do udziału w Programie Rozwoju Bibliotek, który wspiera tworzenie partnerstw na rzecz rozwoju aktywnej gminy i aktywnej społeczności.

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

to organizacja pozarządowa utworzona w 2008 roku przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności. Celem FRSI jest **wspieranie i promowanie rozwoju społeczeństwa informacyjnego**, rozumianego jako społeczeństwo z bardzo dobrze rozwiniętym sektorem usług, wysokim poziomem edukacji, szerokim i tanim dostępem do Internetu, publicznym dostępem do informacji, umiejętnością wymiany danych bez względu na odległość. FRSI działa na rzecz **zwiększania dostępu obywateli, instytucji i organizacji do technologii informacyjnych i komunikacyjnych opartych na Internecie** oraz stara się popularyzować wiedzę na temat korzyści płynących z wykorzystania tych technologii w życiu obywateli.

FRSI prowadzi przedsięwzięcia modernizacyjne, mające na celu włączanie mieszkańców małych miejscowości w Polsce w główny nurt życia społecznego i gospodarczego oraz ułatwianie im dostępu do informacji, wiedzy i kultury. Kluczowym przedsięwzięciem jest pięcioletni (2009 - 2013) ogólnopolski **Program Rozwoju Bibliotek**, który ma wzmocnić potencjał bibliotek publicznych znajdujących się na wsiach i w małych miastach. Budżet programu to **28 milionów dolarów**. Fundusze są przeznaczone m.in. na **wyposażenie bibliotek w nowoczesny sprzęt informatyczny** oraz na **cykl praktycznych szkoleń** dla bibliotekarek i bibliotekarzy, by mogli jak najlepiej zarządzać bibliotekami i dostosowywać swoje działania do potrzeb mieszkańców. W programie bierze udział już blisko 1900 placówek z ponad 600 gmin. W styczniu 2011 roku rozpoczyna się nabór uczestników do drugiej rundy, dający kolejnym miejscowościom szansę skorzystania z programu.

Partnerami Programu Rozwoju Bibliotek są: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego z Instytutem Książki, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Urząd Komunikacji Elektronicznej, Biblioteka Narodowa, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Izba Wydawców Prasy, Związek Gmin Wiejskich RP, wojewodowie i marszałkowie wszystkich szesnastu województw, a także Microsoft Corporation, Grupa TP, Gazeta Wyborcza oraz Grupa Onet.pl.

FRSI podejmuje także inne działania sprzyjające rozwojowi społeczeństwa informacyjnego. Wspólnie ze Stowarzyszeniem „Miasta w Internecie” i Ogólnopolską Fundacją Edukacji Komputerowej prowadzi akcję Polska Cyfrowa Równych Szans - inicjatywę na rzecz realizacji programu powszechnej edukacji cyfrowej dorosłych Polaków w ich lokalnych środowiskach. FRSI jest również współzałożycielem Koalicji Cyfrowego Włączenia Generacji 50+ „Dojrzość w sieci”, działającej na rzecz zachęcenia osób starszych do aktywnego korzystania z Internetu, skupiającej firmy i organizacje pozarządowe pod patronatem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji i Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

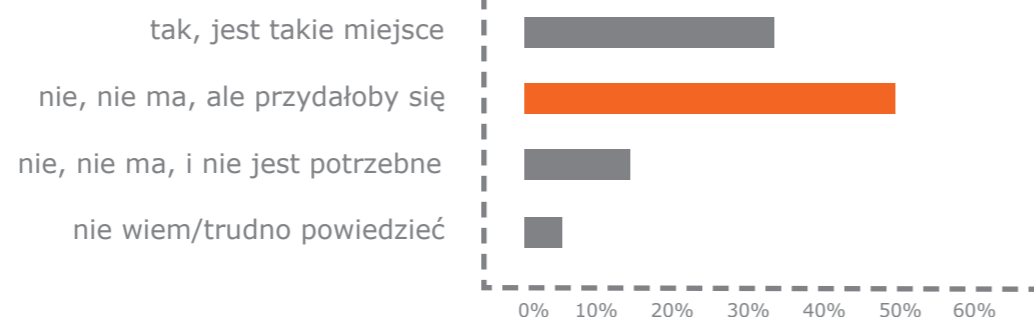
Za swoją działalność fundacja otrzymała Statuetkę Społeczeństwa Informacyjnego **InfoStat** (rok 2010). Swoje poparcie i uznanie dla działań podejmowanych przez FRSI wyraził także Konwent Marszałków Województw RP w stanowisku przyjętym 15 października 2010 roku. Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego znalazła się również wśród instytucji wyróżnionych tytułem **„Partner 2010”** przez marszałka województwa warmińsko-mazurskiego.

Miejsce, jakiego potrzebują mieszkańcy małych gmin

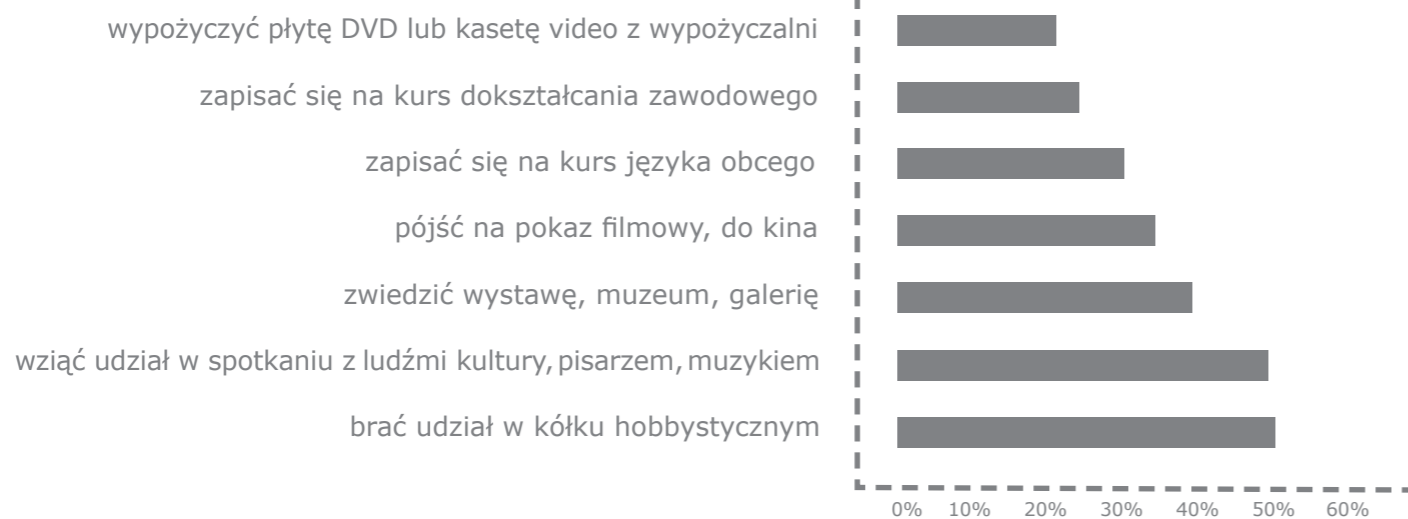
Drogi i wodociągi są niezwykle ważne, ale one same nie zapewnią pomyślności mieszkańcom. Narodowe dokumenty strategiczne podkreślają, że Polsce potrzebny jest wzrost kapitału społecznego i intelektualnego. Także badania Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informatycznego, prowadzone w ramach przygotowań do Programu Rozwoju Bibliotek, pokazują, że mieszkańcy wsi i małych miast potrzebują instytucji i miejsc, które im to zapewnią.

Mieszkańcy małych gmin potrzebują spokojnej i bezpiecznej przestrzeni, gdzie mogliby ciekawie spędzić wolny czas, rozwijać zainteresowania i realizować aspiracje. Miejsc innych niż przystanek PKS, przydrożna stacja benzynowa czy sklep.

Czy w Twojej miejscowości jest miejsce do spotkania się ze znajomymi, gdzie nie podaje się alkoholu?*

Chciałbym, ale nie mam obecnie możliwości:*

*Badanie mieszkańców małych miast i wsi, SMG/KRC MillwardBrown dla FRSI, próba 1344 osób, czerwiec-sierpień 2008

Przecież nie wszystkim uda się skończyć studia, wyjechać; część z nas zostanie, więc należy wszystko robić, podjąć wszelkie starania, **aby tym, którzy zostaną, żyło się lepiej i ciekawiej;** a ci, którzy wyjechali, żeby mieli do czego wracać lub czym się chwalić.

uczeń, gmina Sanniki,
województwo mazowieckie

Jakaś świetlica, gdzie młodzież mogłaby się spotkać.

uczeń, gmina Bielsk,
województwo mazowieckie

W gminie są ciekawi ludzie, o których przez ich skromność niewiele się wie, a powinni chwalić się swoimi osiągnięciami, dzielić się swoim doświadczeniem.

przedstawiciel władz, gmina Hażlach,
województwo śląskie

Gdyby tak można było usiąść i napić się z przyjaciółmi gorącej czekolady, **obejrzeć film.**

uczeń, gmina Hażlach,
województwo śląskie

Wieś to nie miasto. W środowisku wiejskim nie da się załatwić wszystkiego z takiej perspektywy biurka, komputera. Trzeba czasem ubrać gumowce, **pójść, pogadać.**

przedstawiciel władz, gmina Raba Wyżna,
województwo małopolskie

dr Tomasz Potkański zastępca dyrektora biura Związku Miast Polskich

Co czeka nasze gminy?

Trudniej się dzisiaj pracuje w samorządzie. Po kilku latach wzrostu dochodów, a tym samym możliwości, będziemy mieć kilka lat chudych. Tymczasem oczekiwania mieszkańców słusznie z roku na rok wzrastają.

Ale jakże wspaniała jest to praca! Jesteśmy w stanie naprawdę zmieniać rzeczywistość wokół nas. Wszyscy to dostrzegamy, choć większość z nas chciałaby szybciej i więcej. Zmieniamy tę rzeczywistość nie tylko budując nowe drogi czy wodociągi, place zabaw czy przedszkola, ale także tworząc nowe możliwości rozwoju osobistego mieszkańców lub wspierając tych spośród nich, którzy potrzebują pomocy.

Ci spośród liderów i pracowników samorządowych, którzy mają inicjatywę i „chce im się chcieć” – mogą dziś ogromnie wiele zdziałać dla swojego otoczenia. Sądzę, że więcej niż w innych częściach sektora publicznego. Zdobywają uznanie mieszkańców oraz klientów swych instytucji, praca zaś przynosi im satysfakcję mimo, że nie jest dobrze płatna.

Wśród wójtów i burmistrzów rodzi się zrozumienie dla potrzeby budowania nowej kultury przywództwa w samorządzie, kiedy nie tylko sama pani czy pan wójt / burmistrz są liderem, ale każdy kierownik referatu czy dyrektor samorządowej jednostki kultury lub szkoły jest liderem dla swojego zespołu, motywuje go i wspiera. Ten główny lider powinien nie tylko zaakceptować, że inne osoby w jego otoczeniu mają inicjatywę i autonomię w swoim obszarze zarządzania, ale także powinien takie osoby chronić i wspomagać, bo mało kto jest urodzonym przywódcą czy menedżerem, a takie umiejętności i postawy są dziś potrzebne na każdym stanowisku kierowniczym w administracji samorządowej. Im więcej takich osób w otoczeniu wójta / burmistrza – tym lepiej zarządza on gminą i tym lepiej to o nim (o niej) świadczy. Trzeba tylko otworzyć się na poznawanie nowych metod pracy i komunikacji z własnymi pracownikami i z mieszkańcami. Partnerstwo ma dziś wiele wymiarów i nie ma już od niego odwrotu. Tylko jeszcze nie wszyscy o tym wiedzą.

Nasze gminy są bardzo różnorodne. Choć katalog problemów, przed jakimi stoją jest podobny, to proporcje między nimi są różne. Gmina położona w sąsiedztwie metropolii będzie miała priorytety inaczej ułożone, niż rolnicza gmina wiejska daleko od ośrodków miejskich.

Wszędzie jednak z jednej strony rozbudowujemy infrastrukturę, a z drugiej wzrasta świadomość skali wyzwań społecznych. Społeczeństwo się starzeje. Demografowie obliczają, że za 20 lat będziemy wśród najstarszych społeczeństw Europy. Rodzi się mniej dzieci, musimy z bólem zamykać szkoły, na utrzymanie których nas nie stać. Wzrasta konieczność uczestniczenia w rozwoju i edukacji przez całe życie. Dopiero teraz dostrzegamy, że ok. 10 proc. mieszkańców naszych gmin to osoby niepełnosprawne, które potrzebują szczególnej pomocy. To są albo nowe wyzwania, albo nowa świadomość istnienia tych wyzwań.

Jak rozwiązywać te problemy?

Gminy różnie odpowiadają na nowe wyzwania. Jako samorządowcy coraz pełniej uświadamiamy sobie, że samorząd ma tworzyć warunki do rozwiązywania tych problemów. Niekoniecznie musi rozwiązywać je samodzielnie, ale zawsze powinien być integratorem takich działań. To jest dziś de facto najważniejsza rola samorządu, mimo że luźno zapisana w prawie.

Nowoczesne podejście do zarządzania nakazuje porzucenie myślenia sektorowego, gdzie oddzielnie zarządza się oświatą, kulturą, sportem, czy pomocą społeczną. Choć większość gmin posiada całościowe strategie rozwiązywania problemów społecznych, to nie zawsze towarzyszy temu świadomość i determinacja osób zarządzających, by integrować działania różnych sektorów w praktyce. Mieszkańcy jednak słusznie postrzegają gminy i ich działania (w języku profesjonalnym – usługi publiczne) jako całość. Stare podejście sektorowe stoi w sprzeczności z tym oczekiwaniem.

Jedynym sposobem radzenia sobie z wyzwaniami polityki społecznej, praktykowanym już przez wiele gmin, jest budowanie partnerstwa instytucji samorządowych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i aktywnych obywateli, realizującego wspólnie politykę społeczną gminy. Bardzo ważną rolę w tym procesie, obok ośrodków kultury, mają odgrywać biblioteki – jako centra rozwoju wiedzy i kompetencji mieszkańców.

Żeby mogło się to urzeczywistnić, z jednej strony dyrektorzy bibliotek oraz ich personel muszą się kształcić i nabywać praktyczne umiejętności pełnienia nowych ról. Z drugiej zaś strony osoby odpowiedzialne w urzędach miast i gmin za politykę kulturalną powinny dostrzec nowe możliwości wynikające ze współpracy instytucji kultury, oświaty, pomocy społecznej i sportu, a także inicjatyw społecznych. Dlatego tak istotne jest budowanie tych kompetencji u różnych aktorów lokalnej sceny samorządowej. Wszystko zaczyna się od ciekawości i otwartości na zmiany, co prowadzi do nowej wiedzy i nowych umiejętności. Dopiero te otworzą drzwi dla skutecznej współpracy i budowy atmosfery zaufania.

Z mojej perspektywy udział personelu bibliotek samorządowych w szkoleniach i rozwoju zawodowym jest znacznie ważniejszy niż sprzęt komputerowy czy remonty. Wbrew temu co się czasami jeszcze mówi (i myśli), nie brak środków jest głównym ograniczeniem w rozwoju usług publicznych, w tym bibliotecznych, ale brak wiedzy i motywacji do działań innowacyjnych.

Jakie jest miejsce biblioteki?

Z punktu widzenia nowoczesnego zarządzania gminą, które docenia rolę komunikacji z mieszkańcami i dostosowywanie się do ich potrzeb oraz oczekiwań, biblioteka samorządowa jest ważnym zasobem, często jednak nie w pełni wykorzystanym. Doświadczenia gmin, które wzięły udział w I rundzie Programu Rozwoju Bibliotek, są najlepszym przykładem, czym może się stać biblioteka gminna. Także biblioteki z innych gmin mogą wiele zyskać, jeśli przystąpią do II rundy programu.

Pamiętajmy jednak do jakiego modelu zarządzania w gminie dążymy. Działania bibliotek powinny być elementem strategii rozwoju kultury i częścią całej Strategii Rozwoju Gminy. Rozwój kultury powinien być zintegrowany z działaniami w innych sektorach.

Prężnie działająca biblioteka, jeśli będzie osamotniona w swych działaniach, nie uczyni cudów. Bez współdziałania bibliotek z domami kultury, szkołami, ośrodkami pomocy społecznej, a przede wszystkim organizacjami pozarządowymi, nieformalnymi grupami mieszkańców i wolontariuszami – czyli bez rzeczywistego partnerstwa na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na poziomie lokalnym – nie osiągniemy stanu modelowego. To zadanie nie tylko samych bibliotekarzy, ale także dla nas – samorządowców.

Współczesna biblioteka to dużo więcej niż miejsce wypożyczenia i czytania książek.

Nowoczesne, dobrze funkcjonujące placówki pełnią wiele ważnych funkcji: dają dostęp do rzetelnej informacji i wiedzy za pośrednictwem różnych mediów (książek, płyt, kaset, Internetu), pozwalają na uczestnictwo w kulturze, integrują mieszkańców.

Biblioteki – co szczególnie istotne w małych miejscowościach – rozszerzają zakres swojej działalności, oferują coraz więcej nowych usług i aktywności. Organizują wystawy, spotkania, kursy językowe i komputerowe. Prowadzą kółka zainteresowań, dyskusyjne kluby filmowe, warsztaty. Udostępniają swoje placówki ekspertom z różnych dziedzin, żeby mieszkańcy mogli skorzystać z ich wiedzy i rady. Włączają się aktywnie w profilaktykę społeczną. Wspierają przedsiębiorczość i edukację obywatelską. Pełnią funkcję rzeczywistych centrów aktywności lokalnej. Inicjują wiele działań na rzecz społeczności lokalnej.

Program Rozwoju Bibliotek sprawia, że coraz więcej placówek bibliotecznych działa właśnie w taki sposób – rozumie potrzeby mieszkańców i stara się je zaspokajać, pełni rolę centrów lokalnej aktywności. Dzięki szkoleniom, dostawom sprzętu komputerowego i oprogramowania oraz działaniom popularyzatorskim prowadzonym w ramach programu placówki biblioteczne stają się miejscami bezpłatnego dostępu do informacji, wiedzy, kultury oraz spotkań mieszkańców. Dzięki temu mieszkańcy wsi i małych miast otrzymują szansę na poprawę jakości swojego życia, a bibliotekarki i bibliotekarze rozwijania swoich kompetencji.

Bibliotekarze biorący udział w Programie Rozwoju Bibliotek opracowują trzyletnie plany rozwoju biblioteki, mające uwzględniać potrzeby mieszkańców i priorytety gminy. Mogą rozszerzyć swoją dotychczasową aktywność o nowe obszary, większy nacisk kładąc na działania, które są najbardziej potrzebne danej społeczności lokalnej. W jednej gminie biblioteka może więc być miejscem promocji kultury, skupiając się na organizacji spotkań z pisarzami i artystami, wystaw fotograficznych czy malarskich, pokazów filmowych. W innej może koncentrować się głównie na ofercie dla dzieci i młodzieży. Jeszcze gdzie indziej dla społeczności lokalnej najważniejsze będzie, aby biblioteka zadbała o seniorów i osoby niepełnosprawne, stała się dla nich miejscem przyjaznym i organizującym przydatne zajęcia. Biblioteka może również oferować usługi multimedialne (skanowanie, kserowanie czy fotografia) lub udostępniać informacje lokalne, stać się ważnym partnerem dla urzędu gminy, np. w udostępnianiu informacji turystycznej.

Prowadzenie biblioteki to nie tylko przewidziany ustawą obowiązek – to bardzo ważny obszar działania samorządu lokalnego, istotna dla mieszkańców instytucja, mająca wiele do zaoferowania.

Biblioteki w małych miejscowościach powinny i mogą lepiej zaspokajać potrzeby mieszkańców, pełnić ważną rolę w rozwoju i integracji społeczności lokalnej, wpisywać się w priorytety gminy. Pomaga im w tym udział w Programie Rozwoju Bibliotek.

Pierwsza runda Programu Rozwoju Bibliotek

Program Rozwoju Bibliotek rozpoczął się w 2009 roku. Obecnie w jego pierwszej rundzie uczestniczy **1865** placówek bibliotecznych z **610** gmin.

Teraz kolejne biblioteki mają szansę, aby do programu dołączyć. Dlaczego warto? Wystarczy spojrzeć na efekty dotychczasowych działań.

Najbardziej widocznym rezultatem programu jest sprzęt informatyczny, który trafił do bibliotek w całym kraju. **To ponad 1400 komputerów z oprogramowaniem Windows 7 i Office 2007, prawie 1300 urządzeń wielofunkcyjnych (drukowanie, skanowanie, kopiowanie i faksowanie w jednym urządzeniu), ponad 240 drukarek A3, ponad 150 laptopów i projektorów multimedialnych z ekranami, blisko 1900 aparatów cyfrowych.**

Wszystkie biblioteki publiczne w Polsce mogą otrzymać **bezpłatny dostęp do Internetu przez okres trzech lat**. Jest to możliwe dzięki porozumieniu pomiędzy Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informatycznego, Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Grupą Telekomunikacja Polska SA.

Sprzęt i Internet to jednak nie wszystko. **Ponad 1800 bibliotekarek i bibliotekarzy ukończyło warsztat planowania rozwoju biblioteki, prawie 1300 osób wzięło udział w szkoleniach informatycznych, a ponad 1000 uczestniczy obecnie w szkoleniach specjalistycznych.** Pracownicy bibliotek dowiedzieli się, jak lepiej odpowiadać na potrzeby mieszkańców – jak dostosować do ich oczekiwań ofertę biblioteki, jak promować jej działalność, jak efektywnie współpracować z innymi instytucjami w gminie. Mieli również możliwość udoskonalenia swojej wiedzy z zakresu obsługi komputera – tak, aby przekazywać swoje umiejętności mieszkańcom – w tym osobom starszym, najbardziej dotkniętym wykluczeniem informacyjnym.

Biblioteki w ramach programu nawiązują również współpracę z organizacjami pozarządowymi. Dzięki otrzymanym dotacjom ponad 200 placówek realizuje projekty skierowane do różnych grup użytkowników – dzieci, młodzieży, a także osób starszych. W poszczególnych miejscowościach powstają koalicje wspierające biblioteki i tworzące płaszczyznę do realizacji wspólnych pomysłów i ciekawych przedsięwzięć różnych lokalnych partnerów.

Biblioteki korzystają także z działań informacyjnych i promocyjnych prowadzonych w ramach programu. W 2010 roku została zrealizowana kampania społeczna na rzecz bibliotek. Jej elementami były spoty reklamowe emitowane w siedmiu stacjach telewizyjnych, reklamy na autobusach PKS docierających do nawet najmniejszych miejscowości i wystawa „Biblioteka. Miejsce czytania, miejsce działania”.

O bibliotekach jest coraz głośniej. Świadczy o tym wzrost zainteresowania mediów ich działalnością. **W 2010 roku w prasie, radiu i telewizji ukazało się ponad 2000 materiałów na temat bibliotek.** Przez jeden miesiąc 2008 roku media mówiły o bibliotekach 45 razy. Dwa lata później, w tym samym czasie takich materiałów ukazało się prawie cztery razy więcej – aż 168!

Biblioteki w coraz większym stopniu mogą również liczyć na zainteresowanie władz centralnych i samorządowych, życzliwość opinii publicznej i zaangażowanie znanych postaci ze świata nauki i sztuki. Od półtora roku działa Krajowe Partnerstwo na rzecz Rozwoju Bibliotek, skupiające ponad 100 osobistości. Są wśród nich znane pisarki, poetki, aktorzy, reżyserzy, profesorowie – osoby sprawujące ważne funkcje w naszym życiu publicznym. Biblioteki są wspierane przez marszałków i wojewodów w ramach **16 Regionalnych Partnerstw na rzecz Rozwoju Bibliotek.**

Henryk Brzyszc

Burmistrz Konstannyowa Łódzkiego

W Programie Rozwoju Bibliotek Miejska Biblioteka Publiczna w Konstannyowie Łódzkiej jest jedną z dwóch Bibliotek Wiodących w województwie łódzkim. To liczący się sukces. Biblioteka od wielu lat prowadzi bogatą działalność kulturalną. Jej przykładem są: Uniwersytet Trzeciego Wieku, Konstannyowski Klub Literacki Constans, Dyskusyjny Klub Książki i Baśniowe Spotkania Malucha. Dzięki udziałowi w programie otworzyły się przed nią nowe możliwości. Wydłużone zostały godziny pracy. Biblioteka jest otwarta również w soboty. Wymagało to podjęcia decyzji o zwiększeniu zatrudnienia, a co za tym idzie zwiększenia środków na wynagrodzenia. Było to jednak właściwe posunięcie, bowiem w międzyczasie do biblioteki trafiły nowe zestawy komputerowe wraz z urządzeniami peryferyjnymi, które są udostępniane mieszkańcom. Została zawarta umowa z TP SA na łącze internetowe Neostrada 6Mb/s. Natomiast Fundacja Orange przyznała bibliotece grant, który w całości pokrywa koszty dostępu do Internetu.

Mieszkańcy bardzo pozytywnie oceniają wprowadzone udogodnienia i zmiany w naszej placówce. Przekłada się to w oczywisty sposób na frekwencję odwiedzin i utrzymanie czytelnictwa na dotychczasowym wysokim poziomie.

Marian Buras

Wójt Gminy Morawica

Gminna Biblioteka Publiczna w Morawicy wraz z filiami przystąpiła do Programu Rozwoju Bibliotek jako Biblioteka Wiodąca. Otrzymała sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem dla wszystkich swoich placówek oraz wsparcie szkoleniowe. Program Rozwoju Bibliotek to szansa dla małych wiejskich placówek, które pragną się rozwijać i poszerzać swoją działalność wychodząc naprzeciw potrzebom społeczności lokalnej. W naszym przypadku zmiana wizerunku biblioteki jest widoczna i spotyka się z bardzo dobrym odbiorem wśród mieszkańców.

Henryka Strojnowska

Wicewojewoda Lubelski

Dla mnie idea programu – unowocześnienie bibliotek – oznacza dwie rzeczy. Pierwsza – wprowadzamy nowoczesne technologie i sprzęt. Druga nie mniej ważna, a na pewno trudniejsza – zmieniamy myślenie o bibliotekach. Zmieniamy ten zakurzony stereotyp. Biblioteka ma przyciągać, uspołeczniać i być miejscem, gdzie dzieją się rzeczy ważne i ciekawe. Liczę na to, że biblioteki będą miejscami bez barier. Przyjazne seniorom, osobom niepełnosprawnym, ale też atrakcyjne dla młodzieży i dzieci. To młode pokolenie warto uczyć, że czytanie książek jest fantastyczną przygodą. Myślę, że uda nam się wspólnie zadbać o to, żeby byli ludzie i miejsca, które nas do tej przygody będą skutecznie zapraszać. Mam nadzieję, że program pomoże też zrealizować jeszcze jeden ważny – nie tylko dla Lubelszczyzny – cel, a mianowicie pomoże przeciwdziałać wykluczeniu informacyjnemu!

Jacek Protas

Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Współczesna gospodarka oparta na wiedzy stawia przed nami duże wymagania. Aby im sprostać, musimy zwiększać dostęp do wiedzy i informacji. Wyzwaniem na kolejne lata jest unowocześnianie bibliotek publicznych i popularyzacja czytelnictwa. Naprzeciw naszym potrzebom wychodzi Program Rozwoju Bibliotek, którego celem jest wsparcie placówek znajdujących się we wsiach i w małych miastach. Program aktywizacji bibliotek z pewnością ułatwi mieszkańcom pełne uczestnictwo w życiu społecznym i gospodarczym.

»» Udział w programie to korzyści dla całej gminy

Poprzez udział w programie **gmina**

- » otrzymuje istotne wsparcie w realizacji celów strategicznych gminy w obszarze rozwoju kultury i edukacji, przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu,
- » wpisuje się w ideę modernizacji bibliotek, wspieraną przez marszałków i wojewodów, którzy we wszystkich województwach utworzyli Regionalne Partnerstwa na rzecz Rozwoju Bibliotek,
- » może korzystać z pośrednictwa biblioteki w informowaniu mieszkańców o wdrażanych inicjatywach z zakresu e-administracji,
- » dzięki różnorodnej ofercie biblioteki dostosowanej do potrzeb różnych grup mieszkańców, może zwiększać spójność społeczną i poprawiać sytuację grup zagrożonych wykluczeniem,
- » dzięki bezpłatnemu publicznemu dostępowi do internetu w bibliotece, może przeciwdziałać wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców i przyspieszać proces budowy społeczeństwa informacyjnego w Polsce,
- » za pośrednictwem biblioteki może gromadzić dokumenty życia społecznego (dziedzictwo kulturalne i społeczne regionu), udostępniać informację turystyczną, promować gminę, lokalnych twórców, przedsiębiorców i rzemieślników.

Poprzez udział w programie **instytucje i organizacje działające w gminie**

pozyskują ważnego partnera w realizacji różnych przedsięwzięć. Mogą na przykład:

- » starać się wspólnie z biblioteką o dotacje zewnętrzne,
- » wykorzystać do swoich działań całą sieć placówek bibliotecznych w gminie, powiecie czy województwie,
- » organizować w siedzibie biblioteki spotkania informacyjne z wykorzystaniem sprzętu multimedialnego,
- » inicjować wspólne działania dla aktywnej młodzieży (szkoła),
- » współorganizować wydarzenia kulturalne (GOK),
- » przeprowadzać kursy z obsługi komputera dla osób bezrobotnych (PUP),
- » oferować poradnictwo podatkowe, np. składanie zeznań podatkowych przez internet (Urząd Skarbowy),
- » organizować zajęcia dla aktywnych senierek (Kóło Gospodyń Wiejskich),
- » przeprowadzać akcje typu pierwsza pomoc (Ochotnicza Straż Pożarna),
- » przedstawiciele gminnych instytucji i organizacji mogą brać udział w szkoleniach organizowanych w ramach Programu Rozwoju Bibliotek.

Poprzez udział w programie **mieszkańcy gminy**

- » mają do dyspozycji atrakcyjne, bezpieczne miejsce spotkań i spędzania wolnego czasu,
- » korzystają z potrzebnych im usług, np. bezpłatnego Internetu, multimediiów (skanowanie, kserowanie, fotografia cyfrowa), nowoczesnego oprogramowania,
- » mają łatwiejszy dostęp do ekspertów z różnych dziedzin (prawo, rynek pracy, podatki, zdrowie),
- » otrzymują ofertę dostosowaną do swoich potrzeb, np. kursy komputerowe dla seniorów, kącik dla dzieci, kółka zainteresowań dla młodzieży,
- » mogą zdobywać nowe umiejętności takie, jak obsługa komputera, bezpieczne zachowania w Internecie,
- » mogą w interesujący sposób spędzać wolny czas, mając do dyspozycji pokazy filmów, wystawy, kółka zainteresowań, spotkania z ciekawymi ludźmi.

Poprzez udział w programie **bibliotekarki i bibliotekarze**

- » rozwijają się zawodowo uczestnicząc w warsztatach z zarządzania nowoczesną placówką, szkoleniach specjalistycznych i informatycznych,
- » wzbogacają wiedzę poprzez kontakt z ekspertami z różnych dziedzin, korzystanie z portalu www.biblioteki.org (bazy wiedzy, e-learning),
- » uczą się nowych metod prowadzenia działań dla różnych grup użytkowników, np. kursy komputerowe dla seniorów, kącik dla dzieci czy kółka zainteresowań dla młodzieży,
- » uczestniczą w spotkaniach z bibliotekarzami z innych gmin, wymieniają się doświadczeniami podczas konferencji i ogólnopolskich kongresów, za pośrednictwem portalu i comiesięcznego elektronicznego biuletynu.

Poprzez udział w programie **biblioteki**

- » otrzymują sprzęt multimedialny przeznaczony do publicznego użytku: komputery stacjonarne, laptopy, urządzenia wielofunkcyjne (drukowanie, kopiowanie, skanowanie i faksowanie), projektory z ekranami,
- » rozwijają nie tylko placówkę główną, ale także filie,
- » tworzą plan rozwoju, który uwzględnia specyfikę gminy i potrzeby mieszkańców oraz wyznacza priorytetowe obszary działalności biblioteki,
- » korzystają z doradztwa ekspertów w zakresie przygotowywania wniosków o dofinansowanie, tworzenia partnerstw, informatyki, architektury, wykorzystania wolontariatu,
- » otrzymują rozmaite granty, np. na spotkania z partnerami lub realizację wybranych zadań z planu rozwoju,
- » wzmacniają relacje z innymi bibliotekami gminnymi, jak również z bibliotekami powiatowymi i wojewódzkimi,
- » sprawniej korzystają z oferty Grupy TP i Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz ze specjalnych ofert uznanych organizacji pozarządowych,
- » korzystają z efektów działań informacyjnych i promocyjnych prowadzonych na poziomie lokalnym i ogólnopolskim: społecznej kampanii reklamowej, portalu dla bibliotek publicznych, konferencji regionalnych, dorocznych kongresów, zwiększonego zainteresowania mediów.

>> Zapraszamy kolejne gminy i biblioteki do udziału w Programie Rozwoju Bibliotek

Od 31 stycznia do 31 marca 2011 roku będzie trwał nabór uczestników do drugiej rundy Programu Rozwoju Bibliotek. Zgłaszać się mogą biblioteki publiczne z gmin wiejskich, gmin wiejsko-miejskich oraz z gmin miejskich liczących do 20 tys. mieszkańców. Aplikacje bibliotek oceni specjalna komisja. Do bibliotek zostały wysłane osobne broszury informacyjne na temat szczegółów naboru, ważnych z punktu widzenia biblioteki. Poniżej kilka informacji dla samorządów, które będą istotne na etapie przystępowania danej biblioteki do programu, jak i podczas udziału w programie:

- >> Po zakwalifikowaniu do programu udział w nim będzie **potwierdzony umową** zawartą przez trzy strony: FRSI, bibliotekę oraz gminę. Umowa będzie nakładała część zobowiązań na bibliotekę, a część na gminę.
- >> Przy składaniu wniosku do Programu Rozwoju Bibliotek **nie jest wymagany finansowy wkład własny**. Urząd Gminy i biblioteka uczestniczące w programie podejmą jednak szereg zobowiązań, dzięki którym polepszy się dostępność usług biblioteki dla mieszkańców oraz możliwości ich rozwijania. Sytuacja bibliotek i ich filii jest bardzo zróżnicowana w całym kraju i to, co dla jednych może być zobowiązaniem łatwym do spełnienia, w przypadku innych będzie wymagało więcej wysiłku. Dlatego lista zobowiązań i lista korzyści powinna być uważnie przeanalizowana wspólnie przez bibliotekę i Urząd Gminy przed przystąpieniem do programu. Zachęcamy do zapoznania się z listą zobowiązań i korzyści na stronie www.biblioteki.org w dziale II runda programu oraz w broszurze informacyjnej na temat programu, przesłanej do biblioteki.
- >> Od samorządów oczekujemy potwierdzenia, że placówki biblioteczne będą dostosowane do wymogów programu. Ponadto samorząd zobowiązuje się do pokrycia kosztów dojazdów pracowników bibliotek na szkolenia.
- >> Zobowiązania te będą umieszczone zarówno we wniosku podpisywanym przez Wójta/Burmistrza i Dyrektora biblioteki przy składaniu aplikacji do programu, jak i w umowie udziału w programie podpisywanej po zakwalifikowaniu biblioteki i gminy do Programu Rozwoju Bibliotek.
- >> Biblioteka może wziąć udział w programie jako Biblioteka Wiodąca lub jako Biblioteka Partnerska. Bibliotekom Wiodącym zaoferujemy więcej korzyści, ale postawimy więcej wymagań. Biblioteka występująca w roli Partnerskiej będzie miała mniej zobowiązań, ale i ograniczoną ofertę wsparcia.
- >> Na etapie aplikowania – w przypadku Bibliotek Wiodących – we wniosku aplikacyjnym znajdzie się część, która dotyczy samorządu i będzie podlegać ocenie merytorycznej. Biblioteka będzie musiała zawrzeć w swoim wniosku opis 3 pozainwestycyjnych działań związanych z kulturą, oświatą lub polityką społeczną, zrealizowanych przez Urząd Gminy lub jednostki mu podległe. Mogą to być: inicjatywy dla młodzieży, dzieci, przedsięwzięcia dla seniorów, imprezy dla społeczności lokalnej lub promujące gminę na zewnątrz, projekty społeczne, integracyjne. Działania opisane we wniosku będą istotnym elementem podlegającym ocenie komisji. Ponadto będzie można uzyskać punkty za opis nowatorskich działań samej biblioteki oraz za zgłoszone Biblioteki Partnerskie.
- >> Biblioteka Wiodąca będzie także zobowiązana zgłosić we wniosku osobę z Urzędu Gminy mającą uczestniczyć w dwóch sesjach warsztatu planowania rozwoju biblioteki. W przypadku Bibliotek Wiodących ważne będzie też poparcie samorządu w kwestii wydłużenia czasu pracy biblioteki i jej placówek tak, aby biblioteki mogły lepiej służyć mieszkańcom.

Zapraszamy do aplikowania do drugiej rundy Programu Rozwoju Bibliotek!

KONTAKT

FUNDACJA ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO
UL. GRÓJECKA 1/3
02-019 WARSZAWA

INFOLINIA PROGRAMU CZYNNA JEST OD PONIEDZIAŁKU DO PIĄTKU W GODZINACH
10:00 - 16:00 POD NUMEREM TELEFONU **022 579 17 39**

NUMER FAKSU, NA KTÓRY NALEŻY PRZESŁAĆ WYDRUKOWANE I PODPISANE
WNIOSKI DO PROGRAMU: **022 379 25 29**

ADRES E-MAIL, POD KTÓRY MOŻNA PISAĆ W SPRAWACH DOTYCZĄCYCH
NABORU DO PROGRAMU: **rekrutacja@biblioteki.org**

www.biblioteki.org